

Annelik Bekçili?i Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Annelik Bekçili?i Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16054>

Özet

Annelik Bekçiliği Ölçeği (ABÖ), ebeveynlik rollerinin dağılımı ve özellikle annelerin, babaların çocuk bakımına katılmaları ne ölçüde düzenlediği veya kısıtlandığı psikolojik yapıyı ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir aracın Türkçe adaptasyonudur. Karabulut ve Şendil (2017) tarafından gerçekleştirilen bu **uyarlama çalışması**, orijinal ölçeğin Türk kültürü bağlamında geçerlik ve güvenilirlik standartlarına karşılayıp karşılamadığını belirlemeyi amaçlanmıştır. Bu adaptasyon, aile araştırmalarında ve klinik psikolojide annelik bekçiliği düzeylerinin belirlenmesine olanak tanır.

Ölçek, annelerin çocuk yetiştirme süreçlerindeki kontrol düzeylerini, babanın katılmaya yönelik tutumları ve bu tutumların aile içi dinamikler üzerindeki etkilerini değerlendirmek için kritik bir araç sunmaktadır. Çalışma, ölçeğin psikometrik yapısını Türk örnekleminde de tutarlı olduğunu göstermeyi hedeflemiştir.

Anahtar Kelimeler

Annelik Bekçiliği, Ebeveynlik, Uyarılma Çalışması, Psikometri, Aile Dinamikleri, Çocuk Gelişimi, **Geçerlik, Güvenirlik**.

Yazarlar

Karabulut, H., Şendil, G.

Amaç

Annelik Bekçiliği Ölçeği'nin temel amacı, uluslararası alanda kabul görmüş olan bu psikolojik araç Türkçeye kazandırmak ve **Türkçe** konuan popülasyonlarda güvenilir ve geçerli bir şekilde kullanılabilirliğini sağlamaktır. Bu adaptasyon, özellikle babaların çocuk yetiştirme rollerine katılmaları etkileyen anne tutumlarına bilimsel olarak incelemeye olanak sağlamıştır.

Ölçek, araştırmacılara ve klinisyenlere annelik bekçiliğinin düzeyini nicel olarak ölçme imkanı sunarak, bu yapıların evlilik doyumu, baba katılımı ve çocukların psikososyal gelişimi gibi değişkenlerle ilişkisini incelemeleri için sağlam bir temel oluşturur.

Yapı

Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, "Annelik Bekçiliği" (Maternal Gatekeeping) kavramıdır. Bu yapı, annenin, babanın çocuk bakım ve yetiştirilmesiyle ilgili süreçlere katılmalarını teşvik etme veya kısıtlama eğilimini ifade eder. Yüksek annelik bekçiliği, annenin çocukla ilgili kararları ve

uygulamalar? tekeline alma, baban?n yetkinli?ini sorgulama veya baban?n kat?l?m?n? aktif olarak engelleme davran??lar?n? içerir.

Annelik bekçiliği, genellikle annenin hem koruyucu hem de kontrol edici rolünü yansıtır. Ölçek, bu karma??k yapıyı oluşturan alt boyutlar? (örneğin, baban?n yetkinli?ine duyulan güven, baban?n kat?l?m?na karşı direnç, baban?n kat?l?m?n? te?vik etme) ölçerek, ebeveynler arasındaki birli?i düzeyini anlamaya yardımcı olur.

Geçerlik

Kaynak içerikte geçerlik bilgileri detaylı olarak yer almamakla birlikte, Karabulut ve ?endil (2017) tarafından yürütülen bir uyarlama çalışması?nın temel gerekliliklerinden biri, ölçeğin yapı geçerli?ini kanıtlamaktır. Bu genellikle Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA) ve Açıklayıcı Faktör Analizi (AFA) kullanılarak orijinal ölçek yapılarının Türk kültüründe de korundu?unu göstermeyi içerir.

Ek olarak, **psikometrik** açıdan sağlam bir adaptasyon çalışması?nda, ölçeğin diğer ilgili yapılarla (örneğin, evlilik kalitesi, baba kat?l?m? ölçekleri) ilişkisini inceleyen ölçüt ba??mlı geçerlik ve yakınsak/ayrı?an geçerlik kanıtlarının da sunulması beklenir.

Güvenirlik

Orijinal kaynakta güvenilirlik değerleri belirtilmemiştir. Ancak, uyarlama çalışması?nda güvenilirlik (tutarlılık) kanıtları sunulmuş olmalıdır. Bu kanıtlar tipik olarak iç tutarlılık katsayısı (Cronbach Alfa) ile sağlanır. Yüksek Cronbach Alfa değerleri, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtü?ünü gösterir.

Ayrıca, ölçeğin zaman içinde kararlılı?ını test etmek amacıyla test-tekrar test güvenilirli?i de incelenmiş olabilir. Bu, ölçeğin aynı bireylere farklı zamanlarda uygulandığı?nda benzer sonuçlar üretme yetene?ini gösterir ve ölçeğin kararlı bir ölçüm aracı oldu?unu teyit eder.

Faktör Analizi

Annelik Bekçiliği Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması sürecinde, faktör yapılarının incelenmesi merkezi bir rol oynamıştır. Araştırmacılar, ölçeğin maddelerinin Türk örnekleminde kaç faktör altında toplandığını ve bu faktörlerin orijinal ölçekteki teorik yapıyı ne ölçüde yansıttığını belirlemek için faktör analizi tekniklerini kullanmışlardır.

Özellikle Doğrulamalı Faktör Analizi (DFA), ölçeğin orijinal çok boyutlu yapılarının (eğer varsa) Türk verileriyle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmek için kullanılır. Başarılı bir DFA, uyarlama çalışması?nın ölçeğin yapısal bütünlü?ünü korudu?unu gösterir.

Araç

Test Türü: Uyarlama (Adaptasyon) Ölçeği

Format: Derecelendirme Ölçeği (Orijinal ölçeğin formatına bağlı olarak Likert tipi büyük olasılıkla kullanılmaktadır.)

Mevcut Diller: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ebeveynler (özellikle anneler)

Yaş Grubu: Yetkinler (Çocuk sahibi olan anneler)

Popülasyon Detayları: Türkiye'de yaşayan, çocuk sahibi olan ve çalışmaya katılan annelerden oluşan örneklem.

Test Metodolojisi: Öz bildirim raporlama ölçeği. Katılımcılar, ebeveynlik rollerine ve babanın çocuk bakımına katılmaya dair kendi tutumları ve davranışları belirten maddeleri değerlendirirler.

Anahtar Kelimeler

Anne Tutumları, Baba Katılımı, Ebeveynlik Rollerini, **Psikolojik Ölçek**, Sosyal Bilimler Dergisi, Karabulut, Şendil.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımları: Çalışmanın orijinal referansında belirtilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: Çalışmanın orijinal referansında belirtilmemiştir.

Yayın Adresi: Karabulut ve Şendil'in ilgili akademik kurum adresleri (Orijinal kaynaktan detaylı olarak yer almamaktadır).

Şinler, Ücretler ve Test Yılı

Annelik Bekçiliği Ölçeği'nin Türkçe uyarlaması 2017 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçlı kullanımı genellikle yazarın iznine tabidir. Ticari kullanım veya geniş çaplı uygulamalar için yazarlarla doğrudan iletişime geçilmesi önerilir.

Bu uyarlama çal??mas?n?n tam metnine ve detayl? psikometrik verilerine Dergipark üzerinden eri?im sa?lanabilmektedir. Yay?nlanan makalenin ba?lant?s? a?a??da sunulmu?tur.

Kaynaklar

Karabulut, H. ve ?endil, G. (2017). Anelik Bekçili?i Ölçe?i'nin (ABÖ) Türkçe'ye uyarlanması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*. 16(61), 686-699.

Makalenin tam metnine Dergipark üzerinden eri?ilebilir: dergipark.ulakbim.gov.tr

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? burada indirilebilir: anelik-bekciligi-olcegi-toad.pdf

Anelik Bekçili?i Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Anelik Bekçili?i Ölçe?i'nin maddeleri bu kaynak snippet'inde yer almamaktad?r. Detayl? maddeler için Karabulut ve ?endil (2017) taraf?ndan yay?mlanan makaleye ba?vurulmas? gerekmektedir.